

ภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ACADEMIC LEADERSHIP AND CULTURE ORGANIZATION AFFECTING SCHOOLS EFFECTIVENESS UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ปวีณา คำมูล¹ ดร.สถาพร พฤตภูมิกุล² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ³

Paweena Kammoon¹ Dr.Sataporn Pruettikul² Asst.Prof Dr.Paradee Anannawe³

¹นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

²ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Received : March 5,2018

Revised : April 25,2018

Accepted : June 1,2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียน โดยแต่ละตอนมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .49 - .98 และค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .94 - .98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า

- 1) ประสิทธิผลของโรงเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก
- 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และวัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางบวกในระดับสถิติที่ระดับ .01

3) ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย (X_{11}) ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_{15}) วัฒนธรรมองค์การด้านความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน (X_{21}) วัฒนธรรมองค์การด้านความหลากหลายของบุคลากร (X_{210}) และวัฒนธรรมองค์การด้านการมอบอำนาจ (X_{22}) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย ร้อยละ 64.80 และสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = 1.133 + 0.431 (X_{11}) + 0.103 (X_{15}) + 0.135 (X_{21}) - 0.125 (X_{210}) + 0.113(X_{22})$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = 0.431 (Z_{11}) + 0.103 (Z_{15}) + 0.135 (Z_{21}) - 0.125 (Z_{210}) + 0.113 (Z_{22})$$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ/วัฒนธรรมองค์การโรงเรียน/ประสิทธิผลของโรงเรียน/

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

Abstract

This research aimed to study instructional leadership and organization culture affecting schools effectiveness under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1. The samples were 317 teachers by stratified random simply under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1. The data collected by a set of rating-scale questionnaires. The questionnaire consist of the schools effectiveness the Instruction leadership and the organizational culture of schools, each the set of question had discriminative power value was between .49 -.98 and reliability value was between .94-.98 Data was analyzed by mean (\bar{X}), standard deviation (SD), Pearson Product-Moment Correlation Coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The results of the study were as follows:

1) The schools effectiveness, the instructional leadership and The organizational culture of teachers opinion under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1 The overall and were as high level.

2) The instructional leadership and organization culture under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1 were found only 5 factors including Vision, Mission and Goals (X_{11}), Promoting the atmosphere Culture and environment conducive to learning (X_{15}), The purpose of the school (X_{21}), Diversity of personnel (X_{210}), Delegation (X_{22}) with statistically significant at level of .05. The regression coefficient predictive competence was found at 64.80 % these could be formed as the regression equations of raw score and standardized score as follows:

The Regression Equation of Row Score:

$$Y' = 1.133 + 0.431 (X_{11}) + 0.103 (X_{15}) + 0.135 (X_{21}) - 0.125 (X_{210}) + 0.113(X_{22})$$

The Regression Equation of Standardized Score:

$$Z' = 0.431 (Z_{11}) + 0.103 (Z_{15}) + 0.135 (Z_{21}) - 0.125 (Z_{210}) + 0.113 (Z_{22})$$

Keywords: Instruction, Leadership, Organization culture, Effectiveness, The of rayong primary education service area office 1

ภูมิหลัง

ในสภาพปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจสังคมของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดการณ์ไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2560 อัตราส่วนการเป็นภาระของประชากรวัยแรงงานต่อประชากร ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ จากเดิมในปี พ.ศ. 2550 ประชากรวัยแรงงาน 6 คน ดูแลประชากรวัยสูงอายุ 1 คน ในขณะที่ปี พ.ศ. 2560 ต้องใช้ประชากรวัยแรงงาน 4 คน ต่อประชากรวัยสูงอายุ 1 คน ทั้งนี้ นอกเหนือจากสถานการณ์ ด้านประชากรดังกล่าวช่วงเวลาที่ประเทศไทย ต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ ให้เอื้อต่อการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน เพื่อก้าวออกจากกับดักของประเทศรายได้ปานกลาง ย่อมส่งผลต่อระบบการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากประเทศต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันกับนานาชาติและสามารถสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อการดูแลประชากรวัยสูงอายุของไทย ซึ่งมีสัดส่วนต่อประชากรวัยอื่น ๆ สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตระหนักถึงความจำเป็นในสถานการณ์ข้างต้น จึงมุ่งพัฒนานักเรียนทุกคน ในมิติด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดในตน มีความรู้และทักษะการอ่านเขียนและคิดคำนวณที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในอนาคต [17]

เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดในตน มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่ง และเหมาะสมเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นไปและการดำรงชีวิตในอนาคต หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาต้องเร่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งความสำเร็จของสถานศึกษาในหลายด้านย่อมเป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาที่เกื้อหนุนและส่งเสริม จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหาร คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูและบรรยากาศในโรงเรียน (Mann, 1989) ขณะที่ณัฐณี เวชกุล [4] พบว่า ประสิทธิภาพการสอน วิทยุญาณความเป็นครู และปัจจัยด้านผู้บริหารในด้านการติดต่อสื่อสาร มีผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน และงานวิจัยของประพจน์ แยมทิม [7] ที่พบว่า วัฒนธรรมองค์การโดยการรับรู้ของผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์ ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่นเดียวกับปารณทัตต์ แสนวิเศษ [9] พบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน คือ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการและผู้นำทางวิชาการ และศักยภาพในการบริหารโดยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนร้อยละ 60.09

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน (Effectiveness of school) ถือได้ว่าเป็นผลแห่งความสำเร็จของโรงเรียน และควรมีประสิทธิผลของโรงเรียนนั้นเป็นผลสืบเนื่องจากการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาโรงเรียนจนเกิดความสำเร็จ นำพาโรงเรียนไปสู่ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ดังที่วิโรจน์ สารรัตนะ [12] ได้กล่าวไว้ว่า “ผู้บริหารและผู้นำอาจไม่ใช่บุคคลเดียวกัน ส่วนใหญ่ผู้บริหารเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งแบบเป็นทางการเกี่ยวกับการบริหารงานที่เป็นงานประจำ เน้นการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ส่วนผู้นำจะเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษสูง มุ่งการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมมองอนาคตที่ยาวไกล และพัฒนาความก้าวหน้าขององค์การ เน้นควมมีประสิทธิผลขององค์การ” ที่เกิดจากประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลที่เกิดจากการกำหนดนโยบาย และแนวปฏิบัติของโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านพุทธศึกษา จริยศึกษา และการปฏิบัติ ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีลักษณะนิสัย มีทักษะ มีบุคลิกภาพ

และมีเจตคติที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และจากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียน (O-NET) ในปีการศึกษา 2559 พบว่า โดยภาพรวมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ คือ มีโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยรวมทุกวิชาร้อยละ 50 ขึ้นไปเพียง 26 โรงเรียน จาก 116 โรงเรียน [17] นอกจากนี้การเพิ่มขึ้นของโรงเรียนเอกชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับอนุบาล ถึงระดับประถมศึกษา) มีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกำกับรัฐบาลมีความน่าเชื่อถือน้อยลง ดังนั้นสถานศึกษา ในกำกับของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชนต่อไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาระยอง เขต 1 โดยศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การโรงเรียน เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารวางแผน พัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และพัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาระยอง เขต 1
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาระยอง เขต 1
3. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์การโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาระยอง เขต 1
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ วัฒนธรรมองค์การ และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาระยอง เขต 1
5. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ และวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาระยอง เขต 1
6. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาระยอง เขต 1 จากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยาระยอง เขต 1 โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม 4) ความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนและจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการในการสังเคราะห์จากผลการศึกษาจากประสิทธิ์ เขียวศรี [8] และโกศิษฐ์ เพลรินทร์ [2] ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การพัฒนาครู 5) การส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 6) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล 7) การส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมไปถึงวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนได้ใช้แนวคิดของแพตเตอร์สัน เพื่อวัดระดับวัฒนธรรมองค์การประกอบด้วย 10 ด้าน ดังนี้ 1) ความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน 2) การมอบอำนาจ 3) การตัดสินใจ 4) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน 5) ความไว้วางใจ 6) ความมีคุณภาพ 7) การยอมรับ 8) ความเชื่อถือ 9) ความซื่อสัตย์

สุจริต 10) ความหลากหลายของบุคลากร โดยมีขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำนวน 1,776 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน จำนวน 317 คน และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมด 3 ตอน รายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละรายการ เป็นดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากกรอบแนวความคิด ซึ่งจำแนกเนื้อหาเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม 4) ด้านความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามกรอบแนวคิดที่สังเคราะห์ขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการที่ทำการศึกษา โดยกำหนดพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 7 ด้าน คือ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การเรียนการสอน 4) การพัฒนาครู 5) การส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 6) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล 7) การส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การโรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากกรอบแนวความคิด ซึ่งจำแนกได้ 10 ด้าน ได้แก่ 1) ความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน 2) การมอบอำนาจ 3) การตัดสินใจ 4) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน 5) ความไว้วางใจ 6) ความมีคุณภาพ 7) การยอมรับ 8) ความเอื้ออาทร 9) ความซื่อสัตย์สุจริต 10) ความหลากหลายของบุคลากร แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการขอหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทดลองใช้เครื่องมือวิจัยและในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนำหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามไปให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษานั้นๆ ด้วยตนเองเพื่อชี้แจงรายละเอียดจากแบบสอบถามและวัตถุประสงค์ในการจัดทำวิจัย
3. นำส่งแบบสอบถามไปโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยทั้งสิ้น 317 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับ มาก

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับ มาก
3. วัฒนธรรมองค์การโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ในทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ส่วนปัจจัยด้านความไว้วางใจ ด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนา ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความหลากหลายของบุคลากร มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ภาวะผู้นำทางวิชาการ และวัฒนธรรมองค์การในภาพรวมสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ได้ โดยพบว่า มี 5 ด้าน เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดเรียงตามลำดับ และสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ร่วมกันสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยร้อยละ 64.80

อภิปรายผล

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้มีความร่มรื่น สะอาด สวยงาม จัดภูมิทัศน์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ส่งผลอย่างมากต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับวันเผด็จ มีชัย[13] ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้คือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการ การเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามลำดับ อันดับสุดท้าย คือ ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน และมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและความสำเร็จของการพัฒนาที่ชัดเจนโดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วม นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับอภิเดช พลเยี่ยม [18] ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ระดับ

ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับ“มากที่สุด” โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนานักเรียน ให้มีเจตคติทางบวกด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง ด้านความพึงพอใจของครู และด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามลำดับ 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง และเป็นทิศทางบวก ($r = .662$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งภา นุตราวาศ [11] ได้กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานซึ่งถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในสังคมโลกที่มีความซับซ้อนขึ้นในการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชากรของชาติมีความรู้ ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงานในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับศักยภาพสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมทางด้านการจัดการเรียนการสอน และการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับวันเผด็จ มีชัย[13] ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน เพราะบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนจะช่วยเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุณี มุขพรหม[3] ได้ศึกษาความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล มีจุดประสงค์เพื่อมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอนโดยตรง เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือสนับสนุน แนะนำซึ่งกันและกันในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพของครู ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา และศาสตราจารย์ที่เป็นผู้นำทางการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างโดยมีพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเพียง 1 มิติ คือ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

ด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสามารถถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษาเรื่องการทำวิจัยแก่ครูและบุคลากรได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ [6] กล่าวว่า การวิจัยในหน่วยงานอย่างสถานศึกษาเป็นเรื่องที่ได้รับความตระหนักและความสนใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เพราะในยุคโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องดำเนินการโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศมาก จึงนำไปสู่ความสำเร็จในระดับโรงเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ต้องแสวงหาแนวทางและวิธีการ เพื่อการบริหารจัดการ การ

สอนและการเรียนซึ่งจำเป็นต้องอาศัยแนวทางการวิจัยเป็นหลัก ระดับวัฒนธรรมองค์การโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ด้านความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากเรียงจากค่าเฉลี่ยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน ผู้บริหารกำหนดแผนงานโครงการของโรงเรียนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและสภาพปัญหาปัจจุบันของโรงเรียน และประชาสัมพันธ์ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโรงเรียนให้บุคลากรเข้าใจแนวทางปฏิบัติงานและประมวลผลร่วมกัน สอดคล้องกับศรีวิไล ยลสุริยวงค์ [16] ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า วัฒนธรรมโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ด้านการมอบอำนาจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในโรงเรียนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน และผู้บริหารมีการกระจายอำนาจหน้าที่ลดหลั่นไปตามลำดับสายการบังคับบัญชาเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับกมลวรรณ รอดจ่าย [1] ได้ศึกษา การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ศึกษาขึ้นประกอบด้วย ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

ด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเหมาะสม ตัดสินใจโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและโอกาสในการประสพผลสำเร็จตามเป้าหมายมากที่สุด ตลอดจนผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนใช้ข้อมูลและสารสนเทศ สอดคล้องกับศิริวรรณ เสรีรัตน์ [15] กล่าวถึง การตัดสินใจเป็นทางเลือกระหว่างทางเลือก ซึ่งคาดหวังว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงพอใจจากปัญหาใดปัญหาหนึ่ง แม้ว่าการตัดสินใจในการบริหารไม่ได้เริ่มต้นหรือสิ้นสุดด้วยการตัดสินใจ เพราะต้องมีการกำหนดปัญหาก่อนจึงตัดสินใจและเมื่อตัดสินใจแล้วจึงนำไปปฏิบัติ

ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อโรงเรียนขอความร่วมมือให้มาปฏิบัติงานในวันหยุดหรือนอกเวลาปฏิบัติงานโดยไม่มีค่าตอบแทน ครูจะมาปฏิบัติงานด้วยความยินดีซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด นั่นแสดงว่า บุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความรักผูกพันและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน สอดคล้องกับดวงดาว บุญทอง [6] กล่าวว่า ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน หมายถึง บุคลากรมีความรักความผูกพันเป็นเจ้าของหน่วยงานที่ปฏิบัติ โดยไม่คิดโอนย้ายหรือลาออกไปทำงานที่หน่วยงานอื่นผู้บริหารมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนให้กับบุคลากร

ด้านความไว้วางใจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้โอกาสและไว้วางใจการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทำให้งานสำเร็จเร็วขึ้น และผลการปฏิบัติงานออกมาดี และให้ความมั่นใจและไว้วางใจมอบหมายงานสำคัญให้ปฏิบัติ เปิดโอกาสให้เป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ วารสาร เมืองพวน [14] กล่าวว่า การที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เลือกปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถ และความต้องการ การให้ความเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคลากรที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายบุคลากรที่รวมทั้งการสื่อสารแบบเผยความรู้สึกต่อกันทำให้บรรยากาศการปฏิบัติงานเต็มไปด้วยความไว้นับถือใจ

ด้านความมีคุณภาพ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์พร้อมสำหรับให้ครูได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ และผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพบุคลากรภายในโรงเรียนค่อนข้างสูง ดังนั้นงานที่ปฏิบัติออกมาจึงมีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกวรรณ อินทร์น้อย[1] ได้ศึกษา กระบวนการการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 พบว่า 1) ผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติกระบวนการบริหารทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารและครูผู้สอนให้ความสำคัญกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก 3) กระบวนการบริหารทั้ง 7 ด้าน โดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับสูงและมีทิศทางความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ r เท่ากับ (.710) และ 4) กระบวนการ บริหารด้านการรายงาน ด้านการจัดงบประมาณ และด้านการประสานงาน โดยรวมส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ได้ร้อยละ 50.30 โดยมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ร้อยละ 28.806 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ด้านการยอมรับ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสและให้การยอมรับความคิดใหม่ ๆ ของบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคลากร และมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานและผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานให้การยอมรับ ยกย่องชมเชยผลงาน และความสำเร็จของบุคลากรในโรงเรียน สอดคล้องกับพรณี ช.เจนจิต [10] ให้แนวคิดไว้ว่า ความต้องการเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องเป็นความต้องการที่เรารู้สึกว่าตนเองมีค่าในสายตาตนเอง และสายตาของผู้อื่น คนทุกคนล้วนมีความต้องการ ต้องการที่จะมองเห็นตนเองมีคุณค่าจะเกิดความรู้สึกที่ไม่ได้ ถ้าขาดในเรื่องนี้

ด้านความเอื้ออาทร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาวิชาชีพและความก้าวหน้าในตำแหน่งและสนับสนุนบุคลากรทุกคนในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีวิไล ยลสุริยวัฒน์ [16] ที่ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า วัฒนธรรมโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูร่วมกันสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ภายในโรงเรียนปราศจากเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต สอดคล้องกับปัทมาพร ศรีกำพล [7] กล่าวว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ลักษณะที่โรงเรียนให้ความสำคัญ และเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ในความพยายามของบุคลากร ที่ปฏิบัติงานอย่างเสมอต้นเสมอปลาย และกำหนดแนวทางให้บุคลากรทุกคนประพฤติปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มองเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ของครูในโรงเรียนพร้อมทั้งรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานในการปฏิบัติงานและคุณภาพของครู

ด้านความหลากหลายของบุคลากร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเห็นคุณค่าของความแตกต่างของบุคลากรที่มีทักษะและวิธีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มอบหมายงานให้บุคลากรได้ สอดคล้องกับ ปัทมาพร ศรีกำพล[7] กล่าวว่า การที่โรงเรียนเห็นความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคลในทักษะและวิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน พร้อมทั้ง มีการยืดหยุ่นผสมผสานในความแตกต่างในรูปแบบ และวิธีการปฏิบัติแตกต่างกันของแต่ละบุคคล ให้เข้าใจความมุ่งหมายของโรงเรียน กล่าวคือผู้บริหารโรงเรียนเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลในโรงเรียน โดยรู้จักใช้บุคลากรในโรงเรียนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของโรงเรียน บุคลากร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1

ภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ในทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .30 ถึง .79 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ปฏิบัติงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ ยังสังเกตเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์การ ยอมรับความสามารถที่หลากหลายของครูยอมรับแนวความคิดที่ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประพจน์ แยมทับทิม [8] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า วัฒนธรรมองค์การโดยรวมตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยรวม

ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ ร้อยละ 80.05 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 64.80 โดยมีปัจจัยเพียง 5 ด้าน ที่เป็นตัวพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย (X_{11}) ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_{15}) วัฒนธรรมองค์การด้านความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน (X_{21}) วัฒนธรรมองค์การด้านความหลากหลายของบุคลากร (X_{210}) และวัฒนธรรมองค์การด้านการมอบอำนาจ (X_{22}) ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสอดคล้องกับ การกำหนดไว้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์การส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้ สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนในรูปคะแนนดิบ ประสิทธิผลของโรงเรียน = $1.133 + 0.431(X_{11}) + 0.103(X_{15}) + 0.135(X_{21}) - 0.125(X_{210}) + 0.113(X_{22})$

ข้อเสนอแนะ

การนำเสนอข้อเสนอแนะนี้ ผู้วิจัยนำเสนอโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการนำเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และส่วนที่สองเป็นการนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ตามรายละเอียด ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 ผู้บริหารควรส่งเสริมและให้การสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม

1.1 ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ให้มาก เพื่อให้นักเรียนโดยส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์

1.2 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังความประพฤติที่ดีของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียน

1.3 ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารและครูมีการเตรียมพร้อมทั้งตนเองและนักเรียน เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้บริหารควรตระหนักและให้ครูให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ AEC

1.4 ด้านความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ผู้บริหารควรเน้นย้ำให้ครูนำผลการทดสอบของนักเรียนในระดับต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน จัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่อันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมทางด้านการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู บุคลากร และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของชุมชน เพื่อใช้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของโรงเรียน

2.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่แท้จริง

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรส่งเสริมและกำหนดให้ครูใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ โดยกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.4 ด้านการพัฒนาครู ผู้บริหารควรเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อนำความรู้ความสามารถนั้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

2.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารควรกระตุ้นและกำหนดเกณฑ์การทำงาน ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยให้การเอื้ออำนวยและส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนอย่างหลากหลายและเพียงพอ

2.6 ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญของการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน เพื่อนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากร ให้การจัดการเรียนการสอนนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน และผู้ปกครองอย่างเหมาะสม ให้เกียรติ ให้อำนาจกับครู เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงาน

2.7 ด้านการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ พร้อมทั้งสามารถให้คำปรึกษาเรื่องการทำวิจัยแก่ครูได้

3. วัฒนธรรมองค์การโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ด้านการมอบอำนาจ มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควร มอบหน้าที่และความรับผิดชอบให้ครูและบุคลากรอย่างชัดเจน เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคคล มอบอำนาจให้ครูตัดสินใจในงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างอิสระ ตลอดจนให้บุคลากรในโรงเรียนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน

3.1 ด้านความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน ผู้บริหารควรประชาสัมพันธ์แจ้งวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ให้บุคลากรเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกัน

3.2 ด้านการมอบอำนาจ ผู้บริหารควรให้บุคลากรมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน และควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับภาระงาน

3.3 ด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจ เพื่อให้ประสิทธิผลของการตัดสินใจมีคุณภาพยิ่งขึ้น

3.4 ด้านความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ผู้บริหารควรสร้างความเชื่อมั่น และให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน เพื่อร่วมกันยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

3.5 ด้านความไว้วางใจ ผู้บริหารควรพิจารณาตนเองถึงจุดเด่น จุดด้อย และพัฒนา ปรับปรุงตนเอง เพื่อให้บุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวผู้บริหาร

3.6 ด้านความมีคุณภาพ ผู้บริหารควรจัดหาจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้แก่ครูและบุคลากร

3.7 ด้านการยอมรับ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสและให้การยอมรับความคิดเห็นใหม่ๆ ของบุคลากรในโรงเรียน และพร้อมที่จะส่งเสริมสนับสนุนความสามารถของบุคลากรอย่างเต็มที่

3.8 ด้านความเอื้ออาทร ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคลากรในโรงเรียนทุกคนอย่างเต็มที่และเสมอภาค เพราะถ้าครูมีคุณภาพชีวิตที่ดี การปฏิบัติงานก็จะมีคุณภาพ

3.9 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผู้บริหารควรเพิ่มความตระหนักและความรอบคอบในการให้ความเป็นธรรมในการตัดสินลงโทษหรือพิจารณาความดีความชอบแก่บุคลากรให้มากยิ่งขึ้น

3.10 ด้านความหลากหลายของบุคลากร ผู้บริหารควรตระหนักในการมอบหมายงานให้บุคลากร โดยพิจารณาถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงของบริบทและสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในเชิงคุณภาพเป็นกรณีศึกษา ในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลที่เป็นเลิศ เพื่อค้นหาแนวทางวิธีปฏิบัติที่ดี

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อนำผลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการผู้บริหารและครู

3. ควรศึกษาแนวทางพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเพื่อให้ได้แนวทางที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

[1] กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2556). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน*.

ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

[2] ไกษะภู เปลรินทร์. (2552). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

[3] จารุณี มุขพรหม. (2545). *ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด*

ขอนแก่น, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.

[4] ณัฐณี เวชกุล. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กระดับดี: กรณีศึกษา*

โรงเรียนบ้านเป็ดในจังหวัดตราด. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

[5] ดวงดาว บุญทอง. (2553). *วัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนฝึก*

อาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- [6] ธีระ รุญเจริญ. (2550). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ด.
- [7] ปัทมาพร ศรีกำพล. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [8] ประพจน์ แยมทิม. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [9] ประสิทธิ์ เขียวศรี. (2556). รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- [10] ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2550). คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนบางประการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- [11] พรรณี ช.เจนจิต. (2545). จิตวิทยาการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เมธีพิปส์.
- [12] รุ่งนภา นุตราวาศ. (2552). หลักสูตรอิงมาตรฐาน การพัฒนาสู่คุณภาพ. วารสารวิชาการ, 4(4), 60.
- [13] วิโรจน์ สารรัตน์. (2548). ผู้บริหารโรงเรียน: สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- [14] วันเฒ่าจ มีชัย. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [15] วารสาร เมืองพวน. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถาบันระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- [16] ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). องค์การและการจัดการฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: ไดมอนด์ อิน บิสซิเนสเวิลด์.
- [17] ศรีวิไล ยลสุริยวงค์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2. วารสารวิจัย ม.ญ. ฉบับบัณฑิตศึกษา, 3(2), 11-23.
- [18] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [19] อภิเดช พลเยี่ยม. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,